

Paulus franke 24-
P. n. Kapizmea Lg. de. za S. S.
Koroška c. 10
(Dobro. uvo.) Maribor

Poštnina v državi SHS pavšalirana.

Posamezna številka stane 60 vinarjev.

Letna cena lista:

Čelo leta . . . K 50-
Pol leta . . . 25-
Četrt leta . . . 13-

Letna cena za tujost:

Čelo leta . . . 60.-

Posamezna številka

stane 60 v.

Uredništvo in upravnstvo:

Maribor, Koroška ulica

št. 2. Telefon št. 220.

STRAZA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Insarati ali oznanila

se računajo po K 1.00
od enoredne pečitvene
pri večkratnih oznanilih
popust.

„Straža“ izhaja v pen-
deljek, sredo in petek.
Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more
govoriti vsak dan od
11. do 12. ure dopoldne.

135 številka.

Maribor dne 6 decembra 1920.

Letnik XII

Nezaslišana uradna pomota.

Glavni volilni odbor v Mariboru je štiri dni šteto glasove in končno se ustrelil velikanskega „uradnega“ kozla. Pri seštevaniu glasov se je urezal Slov. ljudski stranki v kvar za nič manj kakor za 1794 glasov. Kdo je bil ta imenitni računar še ne vemo! Bevidira se zdaj vse številke in našlo se bo še naprej marsikatero zanimivosti. O tem kaj čudnega štetju se bomo govorili. Za danes naj odločimo se protestiramo proti tej „uradni“ pomoti in zahtevamo strogo preiskavo ter natančno revizijo štetja.

Naša stranka dobi torej na Stajerskem, kakor smo mi že prvotno izračunili, 8 mandatov in ne 7, iz-

gubila pa bo en mandat najbrž Samostojna, tako da bo imela samo 4 poslance in ne 5.

V tej zadevi je poslanec dr. Hohnjec večeraj postal ministru za notranje zadeve Draškoviču naslednji brzogovorni protest:

Glavni volilni odbor v Mariboru je glasove krivično seštel in zato nekatere mandate krivično razdelil. Slovenska ljudska stranka je v istini dobila 28.938 glasov, volilni odbor pa je naštel samo 27.144. Diferenca 1794 se je krivično prištel drugim listam. Ljudska stranka mora dobiti 8 mandatov, odbor pa ji je odločil samo 7. Najodločneje protestiram ter zahtevam takojšnjo revizijo štetja.

Po končani bitki.

Nekrvava bitka je končana, izidi leže pred nami. Vsakdo, ki je zasledoval naše časopise po končanih volitvah, se je lahko uveril, da so pisali malo-dane vsi listi vseh strank o lastnih zmagah in o naprednih porazih. Posebno demokratsko časopise je konstatiralo z velikim zadovoljstvom „poraz klerikalcev“, a je obenem prikrilo resnico, da je zšla ravno demokratska stranka, ki je razširjena po celi državi zelo klaverno iz volilne borbe. Ako študiramo naš politični položaj, ki je v teh dnevih isti kakor avstrijski v dnevih prvih parlamentarnih volitev, vidimo, da je vplivalo nezadovoljstvo širokih mas, pomanjkanje, draginja, eksistenčna borba pojedinca itd. v najzadnejši meri na volilne rezultate.

Kdo se ne spominja onih dni, ko so v avstrijski republiki zmagali socialni demokrati, katere pri čemu naša demokratska žurnalistika med pobijalce „klerikalizma“?! Avstrija je bila od onega dne, ko se je zrušila prejšnja monarhija, domena rdečih patrijotov samo do drugih volitev. Zakaj? Ker je ljudstvo, izmožgano in izžeto v svetovni vojski, videle rdeče halucinacije. Avstroogerski militarizem s svojimi izrodki, bankerot centralnoevropske politike nemškega imperijalizma, nade v socialno revolucijo v Evropi, vse to je bilo merodajno za avstrijskega volilca, ki je v marsikaterem slučaju oddal svoj glas

socialnodemokratski stranki, čeprav ni bil prepričan učenec Marx-ovega evangelija. Ljudstvo je mislilo, da bo edinole internacionala zamogla ublažiti nezno-sni pritisk, ki je pretil v gospodarsko-političnem o-ziru po določbah miru, sklenjenem v Versailles-u. To je bila resnična „zmaga“ rdeče internacionale; to-da ni jim bilo dano, dolgo se veselili svojih uspehov, ker jih je reakcija prav kmalu pometla s političnega pozorišča.

Danes imajo po drugih volitvah besedo krščan-ski socialci, katerim gredo na roko celo Velenemci, liberalni nacionalisti. Zakaj, se vprašamo? Zato ker je avstrijsko ljudstvo, solano v težkih političnih bojih po preobratu, spoznalo, da zamore edinole krščansko socialna stranka rešiti, kar se rešiti da. Ko je pri sestavi zadnjega, ozir. sedanjega kabineta prišel v ospredje takozvani „parlamentarischer Einschlag“, se niti Velenemci niso čutili upravičene, nasprotovati za-htevi krščanskih socialcev, glasom katere bi imeli vstopiti štirje člani krščansko socialne stranke v u-radniški kabinet.

Ni nam na tem ležeče, da pišemo prognozo za bodoče parlamentarne volitve. Res je le toliko, da je doživel skrajni centralizem svoj brezdvomni polom. Resnica je nadalje, da se nahajamo v istem položaju, kakor Avstrija v dnevih prvih volitev. Nezadovolj-

stvo širokih mas je iskalo ventil in ga je našlo po-motoma v demagoškem klicu rdečih socialpatrijotov: Zivela republika!

Izidi teh volitev nas niso frapirali. Računali smo z dejstvom, da sta nastali v Sloveniji dve novi stranki, v katerih okrilju so se našli prej liberalno in krščansko misleči elementi, ki so upali, da najde-jo v le-teh svojo razredno zaščito. Tudi v Avstriji i-majo slične skupine, ki so se pa pozneje vendar mo-rale umakniti v korist tradicionalnih strank z zdra-vimi programi. Gotovo je, da so volitve v ustavitvor-no skupščino nekaj simptom, v katerem se izraža vsa-taša bol celokupnega naroda.

Dokaz za to trditev nam nudi rezultat na Hr-vatskem. Kdor se spominja žigosanja živine in vpre-ge v banovini, se ne sme čuditi razmeroma visokemu številu mandatev Radičeve stranke. 28. november je prinesel ogromno kopico ekstremov. Zato trdimo, da bo delo v konstituenti zelo težko. Niti tisti, ki se da-nes divje veseli svojih doždevnih „zmag“, ne vedo, da bodo skupine, v prvi vrsti slabše, iskale v raz-ličnih kombinacijah svoja ravnotežja. Raynotelja so v politiki trdi orehi, zato je brezpomembno ako se veseli skupina naprednih strank zmage nad našo i-dejo.

Nikomur ni ostalo nadalje prikrito, da nas je razpredelba volišč znatno oškodovala; „naprednjaki“ se se predobro zavedali, da je vsako volišče na de-zeli, ki je količkaj oddaljeno od prideljenih katastrof-nih občin, zopetni „pripomoček“ pri ubijanju „klerikalnega zmaja“. Torej: oddaljena volišča, slaba ude-ležba, besni in demagoški boj petero strank, vse to v zvezi z nezadovoljstvom širokih mas, je vplivalo na volilni rezultat in ničesar drugega.

Uverjeni smo, da bo naše podesetorjeno delo, razočaranje tistih, ki so nam obrnili hrbet, nadalje nov gospodarski položaj v dobi prihodnjih volitev, pripomoglo, da stopi narod pod zastavo zmagovitega krščanskega socializma. Ako je nemški narod, kate-remu ne morejo predbacivati naši liberalci „zatele-banosti“, in socialisti ne morejo govoriti o „reakci-onarstvu“, zagledal svojo voditeljico v ve-liko Luegerjevi ideji, je to popolnoma naravno in ra-zumljivo. Prihodnje volitve bodo pokazale druge sli-ko.

LISTEK.

Moj stric in moj župnik.

(Iz francosčine prevedel Paulus.)

Dalje.

Nekaj minut sem si dajala slične trde očičke, potem pa se mi je zrahljalo srce, zgrudila sem se na stol in bridko jokala.

„Kaj sem vendar storila“, sem premišljevala, „da so tako grdo ravnali z menoj? O, ta surova žen-ska! In zakaj je župnik delal tako čudne obraze, ko sem ponavljala svojo nalogo?“

In zasmejala sem se, četudi so mi solze trk-ljale po licu. Pa naj si sem še tako naporno mislila, na svojo vprašanje nisem našla odgovora.

Približala sem se odprtemu oknu in otožno gle-dala po vrtu. Ze se mi je spet vračala moja hladna kri, kar se mi zazdi, da čujem znani glas svoje tete, ki je govorila s Suzano. Sklonila sem se nekoliko, da bi lepše slišala.

„Vi ne delate prav!“ je pravila Suzana, „de-tina ni več otrok! Ako boste surovo ravnali z njo, se potoži pri gospodu de Pavol, in ta jo vzame k sebi!“

„To bi še le bilo! Ampak, kako mislite, da bi se joj moglo le samo sanjati o njenem stricu? Saj še skoraj ne ve, da živi!“

„Ah! Naša mala je navihana! Zadosti je, da se za en trenutek spomne nanj, pa vas pošlje k vragu, ako ji naredite življenje nezno. In njeni boga-ti dohodki pojdejo z njo!“

„Ah —! Dobro! Videli bomo! Ne bom je bila več, ampak — — —“

Oddaljili sta se, in konca nisem več razumela. K večerji se nisem hotela pokazati v obednici. Večerjala sem sama in nato šla iskati Suzano.

Suzana je bila prijateljica moje tete, preden je postala njena kuharica. Po desetkrat na dan sta se

spri, pa druga brez druge nista mogli biti. Težko mi bodeta verjeti, če povem, da je Suzana odkritosrčno ljubila svojo gospodinjo, pa res je.

Cetudi je osebno odpuščala moji teti, da se je ta povzpela na višjo družabno stališče, se je zato tembolj znašala nad drugimi, nad vsem, kar jo je ob-dajalo, nad življenjem samim. Vedno je godrnjala. Gledala je grdo in odurno, kakor pocestni ropar, no-sila je kratko krilo in nizke čevlje, kakor kaka mle-karica, dasi nikoli ni šla v mesto prodajat mleka.

„Suzana!“ sem jej rekla in se postavila pred njo z odločnim obrazom, „jaz sem torej bogata?“

„Kdo vam je povedal to neumnost, gospodič-na?“

„To te nič ne briga, Suzana! Ampak, jaz ho-čem, da mi odgovoriš in mi poveš, kje stanuje moj stric, gospod de Pavol!“

„Jaz hočem — — — jaz hočem — — —“, je godrnja-la Suzana. „Dekle ni več otrok, pri moji veri, da ne! Pojdite kamor hočete, gospodična, ne povem vam ničesar, ker ne vem ničesar!“

„Lažeš, Suzana! In prepovem ti, mi tako od-govarjati! Vse sem čula, kar si ravnokar pravila teti!“

„Ej —! Torej, gospodična, če ste vse čuli, pa mene ni treba izpraševati!“

Obrnila mi je hrbet in mi ni hotela odgovoriti na nobeno vprašanje več.

Razdražena sem se vrnila v svojo sobo. Dolgo sem slonela na oknu in klicala sem mesec, zvezde, drevje za priče mojemu neomajljivemu sklepu, da se ne dam več biti, da se ne bom več bala tete in da ji bom nagajala, kar se bo dalo.

Zamišljena sem potrgala nežni ovetlici cvetne listke in jih vrgla skozi okno. In z njimi sem vrgla od sebe svojo dosedanje boječnost, malodušnost in strahopetnost. Cutila sem, da nisem več ista Regina, kakor sem bila dosedaj, in zaspala sem potolažena.

Po noči sem sanjala, da se je moja teta, izpre-menjena v zmaja, bojevala s Francem I. Prebodel jo je z mečem, vzel mene na svoje roke in pobegnil z

menoj. Župnik pa je gledal za nama z obupnim o-brazom in si brisal čelo s svojim plavim roboem, o-krašenim z velikimi štirikoti. Potem pa ga je na vso moč ožemal, in pot je tekla iz njega, kakor da bi ga bil namočil v potoku —

III.

Komaj sva drugi dan z gospodom župnikom se-dla k najini mizici, že so se odprla vrata z ropotom, in videla sva vstopiti Perrino, z roboem za filniku in z blatnimi čevlji.

„Ali je ogenj v strehi?“ je vprašala teta.

„Ne, gospa! Pač pa je sam zlobec v hramu.“

Prav gotovo! Krava je v ječmenju, tako lepo je kazal vse bo potepala! Ne morem je ujeti! Kapuni so na strehi in zajčki so v zeljniku!“

„V zeljniku —!“ je kriknila teta, skočila po kon-ci in me ježno pogledala. Zeljnik je bil njen posveče-ni kraj in predmet vse njene ljubezni.

„Moji lepi kapuni!“ je godrnjala Suzana, ki je mislila, da se mora tudi pojaviti na pozorišču in pri-tružiti svoj godrnjavi glas hreščečemu vpitju svoje gospodinje.

„Cenča!“ se je še zadržala teta in planila je v spremstvu svojih služabnic skozi vrata, ki so se za-loputnila s treskom.

„Gospod župnik“, sem rekla, „ali si morete mi-sliti, da bi bila v vesoljnem stvarstvu še kaka taka ogaona ženska, kakor je moja teta?“

„No, no, dete! Kaj pa to pomeni?“

„Ali veste, kaj mi je včeraj naredila, gospod župnik? Bila me je —!“

„Bila —!“ je ponavljal župnik z neverjetnim glasom, tako nemogoče se mu je zdelo, da bi se kdo drznil, se samo s prstom dotakniti tako nežnega, maj-nega bitja, kakor je bila moja oseba.

„Da, bila! In če ne verjamete, vam pokažem sledove njenih udarcev!“

Pri teh besedah sem začela odpenjati svojo ob-leko. Gospod župnik je gledal pred se v zadregi.

Dalje prihodnjic.

Dvojna zbornica.

Eno načelnih vprašanj, katero bo morala rešiti ustavotvorna skupščina, bo: ena ali dve zbornici? — Po nekaterih državah so imeli pred vojno samo eno zbornico, na primer v Srbiji, v Bolgariji, na Grškem po drugod, kakor v Nemčiji, v Avstriji, v Franciji, na Angleškem, na Italijanskem itd. je bilo dvoje zbornic to se pravi, nad zbornico navadnih od ljudstva izvoljenih poslancev je bila še neka druga „višja“ zbornica, ki je imela dolžnost postaviti, katere je sklenila „ljudska“ zbornica, še enkrat prenesti, sprejeti ali zavreči. Ta druga zbornica je bila po različnih državah zasnovana zelo različno in je imela različna imena. V Avstriji je bila „gosposka“ zbornica (Herrnhaus), v Nemčiji zvezni svet (Bundesrat), na Angleškem je izba lordov, na Francoskem senat, na Ruskem državni svet (gosudarstveni savjet) itd. Vprašanje je, ali naj se v naši državi vpelje ena ali dveje zbornic, dalje pa tudi na kakšnih načelih naj bo druga zbornica zasnovana in katere pravice naj ima.

Ce pogledamo okrog, vidimo, da imajo ali so imele eno samo zbornico samo male države, kjer so zelo preproste in enostavne razmere. Vsaka velika država, kjer so razmere bolj različne in zamotane, ima pa še drugo zbornico. To velja celo za zelo demokratske države, kakor je na primer Francija. Zato samo mora biti zadosten razlog, da se izjavimo za drugo zbornico v naši državi, kjer so razmere vendar zelo raznolike, a država se razteza čez zelo obsežno ozemlje. Imamo slučaj, da so ponekod uvedli eno zbornico, a so polagoma prišli do prepričanja, da je boljši dvozbornični način in se pri tem počutilo dobro. Češka država je zelo demokratska, ozemlje je manjše, kot pri nas in razmere so bolj enostavne, pa so vendar vpeljali dvojno zbornico. Poleg teh dokazov iz primer z drugimi državami govore za dvojno zbornico tudi naravnostni razlogi. Narodno predstavništvo izdeluje postavbe. Zato je pa treba dvojne: poznati je treba razmere ljudstva in krajev, življenje in potrebe, obenem mora pa postavodajalec imeti tudi obsežno strokovno znanje, razumeti se mora na postavbe, vedeti, kako se je razvijalo ustavno življenje po drugih državah, sploh imeti obsežno kulturno obzorje. Pri demokratski volilni postavi, kakor bo brezdvoma obveljala po naši državi, pridejo v državni zbor možje, ki so brez dvoma dobri poznavalci krajev in razmer, ne pridejo pa mnogi, ki bi vsled svojega znanja in kulturnega stališča lahko koristno sodelovali. Pri volitvah ne more stranka vedno kandidirati onega, ki bi bil v zbornici najbolj potreben, gledati mora, da kandidira onega, ki najlažje zmaga. Marsikdo nima ne veselja, ne zmožnosti za volilni boj, njegovo sodelovanje pri postavodaji bi bilo pa zelo potrebno. Pomen druge zbornice je torej, da pritegne k sodelovanju velike talente, može znanosti in kulture, strokovnjake na različnih poljih, ki pa ne morejo priti potom volitev ali se nočejo spustiti v volilni boj. Velik učenjak mora vedno sedeti v sobi, se pečati edino le z znanostjo, nima ne časa, ne živcev, da bi se spustil v boje strank, toda treba je, da se pri vodstvu države udeležujejo tudi učenjaki. Če bi ne bilo drugih zbornic, bi morala vsaka stran-

ka gledati, da znanstvenike potegne iz njihovih sob, ter jih vrže v volilni boj za stranko, kar bi bilo v veliko škodo znanosti in napredku. A še eno koristi ima druga zbornica. V ljudski zbornici odločujejo stranke po večini glasov, med strankami pa vlada večni boj. Nevarno je torej, da se v naglici sklene postava, ki ni bila dobro premišljena, ki je nastala iz razburjenja in boja. Sklene se tudi postava, ki ni pravi izraz ljudske volje, ampak je nastala bolj iz slučajja. Druga zbornica je neke vrste regulator. Skrbeti mora, da so postavbe, ki izidejo res izraz premišljene ljudske volje, ne pa samo začasnega razpoloženja, ali strankarskih bojev.

Vsi ti razlogi govore za to, da tudi naša država zadobi poleg splošnega ljudskega zastopstva še neko drugo zbornico, kjer bi zasedli znanstveniki in strokovnjaki in ki bi postavbe sklenjene v prvi zbornici še enkrat pretresla in predelavala. Načeloma zoper drugo zbornico tudi ni ugovorov, ker je njena korist in potreba jasno razvidna. Težava je pa z vprašanjem: Kako naj bo ta druga zbornica urejena, da bo res koristno delovala in ne bo samo ovirala delovanja prve zbornice in zastavljala pota svobodnemu razvoju naroda? Druga zbornica je v vsaki državi zasnovana po drugem načelu, kar je najboljše znamenje, da nikjer še niso mogli najti zanjo prave oblike. Na vsak način ne sme druga zbornica biti zasnovana po istem načinu, kakor prva, ker v tem slučaju bi bila nepotrebna. Ako je pa zasnovana na čisto drugačnem temelju, obstoji nevarnost, da bo med obema neprestan boj in bo druga zbornica samo oteževala delo prve. Da se izognemo tej težavi, moramo postaviti kot načelo: 1. druga zbornica ne sme biti zastopnica kapitala. Ne sme biti torej sestavljena tako, da bi kdo vanjo prišel zato, ker poseda kapital. Vanjo ne smejo voliti višje obdavčenci, zastopniki industrije, trgovine itd., pač pa strokovnjaki v trgovini ali industriji. 2. Za vstop v drugo zbornico ne sme biti ničesar merodajno rojstvo, kakor so v Avstriji v gosposki zbornici zasedli različni plemenitaši že zbog svojega rojstva. 3. Član druge zbornice ne sme postati nikdo potom uradniške kariere, kakor je bilo na primer na Ruskem, kjer so visoke uradnike, ako so bili že nerabni in so se jih hoteli na lep način iznebiti, odrinili v državni svet.

V drugi zbornici morajo zasedati zastopniki znanosti in strokovnjaki, torej zastopniki vseh ver, ki so v državi priznane, v sorazmernem številu. Na primer naj bi za vsako škofijo prišel po eden zastopnik. Dalje zastopniki visokih šol, znanstvenih akademij, a tudi strokovnih organizacij kulturnih delavcev, kakor zastopniki društva profesorjev, učiteljev, zdravnikov, odvetnikov. Dalje naj bi imela pravico pošiljati zastopnike vsa narodna in kulturna društva, kakor: Jugoslovenska Matica, Orel, Sokol, Planinsko društvo itd. Obenem bi imela tudi vlada pravico imenovati neko omejeno število članov in sicer iz krogov znanstvenikov in strokovnjakov. Taka zbornica bi bila v resnici v oporo poslaniški zbornici, ne pa v oviro in zadrego.

Beograjska poročila poročajo o veliko no-voizvoljenih poslancih, ki so že dospeli v Beograd.

Našo vlado je obvestila italijanska potom svojega zastopnika v Beogradu, da je začela Italija z blokiranjem Reke.

Italija.

Italijanska vlada se je odločila, da prepreči s silo vsako po rapalski pogodbi neopravičeno zasedbo jugoslovanskega ozemlja od strani d'Annunzia. Radi tega sklepa je začela tudi z blokado Reke. Italijanska vlada pa je še vedno pripravljena, da prepreči vsak korak nasilja ali krvoprelitja radi tega ima italijanski general Cavigli povelje, da prepreči vsak spopad in zapletaj. Skupina italijanskih poslancev je že odpotovala na Reko, da posreduje spravno in je tudi pričakovati tozadevnega uspeha.

Avstrija.

Avstrijski zvezni kancelar dr. Mayr je izjavil v dunajski narodni skupščini, da se Avstrija ne bo odpovedala svojim pravicam v zapad. Ogrski, da si to zahtevata senžermenska in trianonska pogodba. Avstrija se hoče samo potruditi, da bo upoštevala čustva madžarskih državljanov (kot Slovencev na Koroškem. Op. ured.).

Avstrija je soglasno sprejeta v Zvezo narodov.

Madžarska.

Ogrski parlament je sklenil vzpostavitev samostojne ogrske kraljevine. Ker pa smatra ententa in druge Madžarski sosedne države poklic ekscesarja Karla na madžarski prestol kot casus belli, ni izključno, da zasede ogrski prestol nadvojvoda Jožef.

Rusija.

Ukrajinska Petljurova armada je docela poražena od boljševikov. Kljub temu porazu pa ne morejo boljševiki v Ukrajini vzpostaviti reda in miru. Ukrajinsko kmetstvo prebivalstvo se s silo upira boljševikom rekvizicijam, ali pa beži pred sovjen v Galicijo. Vsled skrajno puntarskega razpoloženja med Ukrajinci je položaj sovjetske vlade v Ukrajini zelo kritičen.

Splošno stanje v Rusiji je od dne do dne žalostnejše, ker se vedno le zmanjšuje produkcija v industriji in poljedelstvu. O ruski predvojni industri-

ji sploh ni več govora, glede prehrane pa je v Rusiji itak že najslabše v celi Evropi.

Ruska vlada v Parizu protestira, ker je general Rangel odpeljal rusko brodovje iz Omegamolja v Sredozemsko in proti Kotoru. Rusija zahteva vrnitev svojega brodovja.

Armenija.

M. A. r m e n i j i so proglasili sovjetsko republiko.

Domača politika.

Se jim vendar začenja svitati. Izid volitev je povzročil, da je tudi stranka okrog „Jutra“ prišla do zavesti, da je treba v socialnem vprašanju seči nekoliko globlje, kakor doslej. Doslej so pisarili vedno le o „nacionalizaciji“ kapitala, sedaj pa piše „Jutra“ tudi že o „socializaciji produkcije.“ Toda o socializaciji ima čisto posebne pojme. Socializacija ima biti po njegovem pojmu neko sredstvo, da se reši kapital, ne pa, da se kapital uniči. Socializacija, pravi, obstoji v tem, „da je delo enakopravno s kapitalom.“ Potem pa hoče „socializacijo“ skrečiti samo na agrarno vprašanje, t. j. na razdelitev veleposestev. Mi pa pravimo: to je veliko premalo! Sama agrarna reforma ne bo rešila našega kmeta, kajti če tudi razdelite med kmete in kmetске delavce vso zemljo, ki ji doslej še last graščakov, bo kmet še vedno trpin in tlačan, ako se ob enem ne odpravi tudi izžemanje ljudstva potom drugega kapitala, ki je naložen v bankah, akcijskih družbah itd. Hočemo socializacijo vsega, uničenje kapitalizma, osvobodjenje vseh od kapitala zatiranih in usuznjenih.

Pametna sodba. Vse liberalno časopisje se divje veseli nad „sijajno zmago“, izvojevano nad „klerikalizmom.“ Od „Jutra“ preko „Naroda“ do našega „Tabora“ je vse pijano „zmage naprednih strank.“ Ker demokrati pri prihodnjih volitvah niti v tej meri ne bodo prišli v poštev, kakor sedaj, in ker so naši socialisti treznejši ljudje, kar se razvidi iz pisave njihovih vodilnih organov, se za liberalno zmago slavlje niti ne brigamo. „Naprej“ presoja stališče Slov. ljudske stranke drugače in pravi: „Klerikalna stranka je izgubila v Sloveniji nekaj mandatov, a je to izgubo krila v Dalmaciji. Napačno bi pa bilo sklepati iz trenutnega poraza klerikalcev v Sloveniji, da je sedaj klerikalizem ubit — ne, ne!! Oni so se hitro in jako spretno zavedli svojega položaja in bodo pri drugih volitvah popolnoma reorganizirano nastopili ter s tem krili sedanjo izgubo. SLS je mnogo močnejša, nego se to vidi na prvi pogled in bo imela v Sloveniji še vedno moč, s katero bo treba računati.“ Tako piše „Naprej“, ki pride do zaključka, „da JDS v sedanjih formi kot večinska stranka nima bodočnosti.“ To pametno sodbo socialnih demokratov si naj zapomnijo liberalni žurnalisti, ker se je bodo morali spomniti pri prihodnjih volitvah.

Dr. Kukovec in nova pokrajinska vlada v Ljubljani. Minister dr. Kukovec je zopet preobčel svoje demokratske zahteve glede sestave nove uradniške pokrajinske vlade v Sloveniji. Te Kukovecove želje bodo stavili demokrati in socialisti, klerikalci bodo samo vabljeni k tozadevnemu sodelovanju. Liberalci so dobili samo tri mandate in povrh je prišel dr. Kukovec v konstituanto samo po milosti proporenega sistema in celo brez količnika. In tako prillikava strančica kot je demokratska v Sloveniji, se drzne po svojem voditelju staviti zahteve glede sestave pokrajinske vlade. Dr. Kukovec računa na socialiste seve v svojih vrtoglavih sanjah, ker med socialisti in demokrati je stokrat večji prepad, kot med socialisti in nami. „Narodov“ članek o demokratskih zahtevah o reorganizaciji pokrajinske vlade je nov dokument o politično bedasti orijentaciji voditelja slovenskih liberalcev.

Izjava ministra dr. Kukovec o samostojnem krilu JDS. Smo že poročali, kako je izjavil minister dr. Kukovec v ministrskem svetu, da se SKS in NSS kot dve krili od JDS popolnoma strinjata s centralizmom demokratov. Vodstvo Samostojne se je že zganilo glede tozadevne dr. Kukovecove izjave in objavlja v Jugoslaviji sledeče: „Načelstvo SKS obsoja izjavo g. ministra dr. Kukovec kar najodločnejše, ker ni g. dr. Kukovec niti pooblaščen niti upravičen delati za stranko SKS kakoršne koli izjave. Dr. Kukovecovo izjavo moremo smatrati le kot po- božno željo, ki pa zaman čaka na uresničenje.“ Načelstvo SKS. Samostojni so toraj že zavrnili Lojzetov ministrski centralistični Ku—ku, kako še le bodo ošibali g. ministra radi njegove samooblastne blebetavosti narodni socialisti! V Sloveniji bo kupal o centralizmu edini dr. Lojze in menda tudi prodajalec teletine dr. Tavčar in mesarska žlahta — kravja babica — stric Dolfe Ribnikar.

Dr. Tavčar se zahvaljuje v „Narodu“, svojim pristašem, ki so pokupili na dan volitev toliko doktor Tavčarjeve politične teletine, da je prodril tudi on s svojim mandatom. Konstatirati pa moramo, da je starosta Tavčar, odkar je začel kramati s svojo politično teletino kot demokratski kandidat, zgubil oriento- cijo. Tudi politična starina dr. Tavčar pisari v svoji zahvali o klerikalnem porazu in o zmagi demokratov. Dr. Tavčar piše doslovno: Prej na ozki krog ra-

Politični pregled.

Jugoslavija.

Naše ministrstvo je zaključilo svoje seje glede načrta naše nove ustave. V vprašanju nasledstva prestola so sprejete v novi ustavni načrt točke srbske ustave. Naslednikom kralje Petra je določen regent Aleksander, njegovi nasledniki pa so njegovi otroci moškega, oziroma ženskega pokolenja. Ako bi pa regent Aleksander ne dobil zakonskega nasledstva, potem mu sledijo možki, oziroma ženski potomci princezinje Jelene. Princ Gjorgje in Pavel kot kralja sta izključena od nasledstva.

Ministrski svet je sklenil, da bo po novi ustavi sodstvo neodvisno, kakor je bilo dosedaj v Srbiji. Sodniki ne bodo vpokojeni pred 65. letom, predsedniki kasacijskih ter apelacijskih sodišč in državni pravdniki pa s 70. leti.

Naši ministri so se bavili tudi z vprašanjem demisijske sedanje kabinete. Večina ministrov je za takojšnji odstop, drugi pa bi radi počakali na vladi, dokler ne dosepejo v Beograd novoizvoljeni poslanci, in da bodo odločili razni klubi strank o sestavi nove vlade. Vprašanje ostavke pokrajinskih vlad bo rešil novi kabinet.

Naš dvor bo poveril bržkone prihodnji ted- en sestavo nove vlade osebnosti, ki bo posedala toliko vpliva na razne nove politične stranke, da si pri dobi v novi vladi večino. Pričakovati je, da bodo brž ko brž pozvani v Beograd razni prvaki strank v svr- ho posveta glede sestave nove vlade. Prihodnjim ministrskim predsednikom se najresneje imenuje politi- čni starosta Nikola Pašić, ker so radikali pripravlj- eni, da store vse, da se čim preje reši ustavno vprašanje. Radikalci bodo tudi hitro stopili v pogaj- janja z ostalimi strankami v svrhu vstopa v krog de- la konstituantne.

Veliko zanimanje in ugibanje je opa- žati med beograjskimi političnimi krogi v vprašanju: Kako se bodo postavile napram novi vladi razne no- ve kmetске stranke? Po izjavah raznih kmetških poli- tičarjev-voditeljev velike kmetске stranke ne žele več v- stiti v vlado, pač pa bodo njihovi poslanci glaso- vali za ustavo in zakone, ki določajo edinstvo drža- ve, en parlament, eno vrhovno oblast in samoupra- vo pokrajin.

zumništva (je ostala do danes; Op. uređ.) omejena napredna misel si je pridobila tla v vseh naših slo-
jih in v nedeljo je zmagala. Dr. Tavčar je napisal
to svojo zahvalo očividno potem, ko je pepival na ve-
selje svoje starostne izvolitve poslancem v tako nav-
dušenem objemu očke alkohola, da je zamenjal poj-
ma: zmaga in poraz. Da, da, g. dr. Tavčar, stari
postajate in si niste čisto na jasnem glede povolitve-
ne politične situacije. Kakor z Vami se je godilo tudi
z rajnim cesarjem F. Jožefom, ki se tudi ni zavedal
vseh svetovne vojne in tedanjih avstrijskih porazov na
ruski fronti. Starost je žalost! G. starosta dr. Ivan
Tavčar, izpolnitev tega reka opazamo tudi na Vas od
dne do dne.

38 ali 40 mandatov v Sloveniji? „Narod“ od
sobote je znal poročati, da odpadeta od 40 slovenskih
mandatov 2, ker smo izgubili Koroško in sta bila ra-
vno za Korošce odločena 2 poslanca. Sobotni „Na-
rod“ je beležil izgubi teh 2 mandatov na račun SLS.
Očividno so pa g. Ribnikar koj po tej „Narodu“ ob-
javi vzeli pod prste številke iz izračunali, da bi sel
ta odpis dveh slovenskih kandidatov na račun libe-
ralne Samostojne. Radi tega dejstva pa g. Ribnikar
izjavlja v „Narodu“ od nedelje, da nam ostane kljub
izgubi Koroške celih 40 mandatov. G. Ribnikarja smo
prav hvaležni za njegov poduk, vendar se naj zave-
da ta gospod, da so v naših vrstah tudi možje, ki ra-
zumejo nekaj več nego samo kravje babištvo in bodo
natančno določili: ali 38 ali 40 mandatov? V rešitev
tega vprašanja pač ni poklicana ena najmanjših
strank v Sloveniji, ki se životari samo po milosti pro
poročnega isistema, ampak največje, najuglednejše in
najvplivnejše. G. Ribnikar kot bivši državni odbor-
nik naj le počaka, ker bo dal odgovor radi v nebo-
vpijoče krivične razvrstitve volišč v mariborskem vo-
litnem okrožju.

Voglarjeva „Prekmurska virstvena stranka“ je
agitirala za Madžarsko. Po zanesljivih poročilih iz
Prekmurja, so od Voglarja najeti in plačani agita-
torji „Virstvene stranke“ agitirali za njeno kandida-
tno listo s tem, da so pripovedovali, posebno v se-
vernem Prekmurju volilec, da je „Virstvena“ za
priklonitev Prekmurja k Madžarski, a Kmetška zve-
za je za Srbe. Zbiramo dokazni material, ki bo pred
javnostjo razkril nesramni način agitacije naših na-
sprotnikov.

Koga so podpirali slovenski demokrati v Prek-
murju? Liberalci so vpostavili zadnje dni pred volit-
vami v Prekmurju takozvano liberalno gospodarsko
prekmursko stranko s samostojno kandidatsko listo.
Voglar sam je razdelil med te liberalne Prekmurce
50.000 K. Očitno dokazano je, da je liberalna prek-
murska izrecno madžarska stranka, ki je agitirala
pri volitvah za odcepitev Prekmurja od Jugoslavije
in za priklonitev k Madžarski. Iz tega političnega
škandala v Prekmurju je jasno, kaka državotvorna
sol je narodna gnolba slovenski demokratije. Za vsa-
kega narodnega Slovenca je škandal in sramota, a-
ko se upa javno priznati, da je pristaš slovenskih li-
beralcev.

Samostojni za Nemško Avstrijo. V apački kot-
lini in v drugih občinah na državni meji so samo-
stojni agitirali pri volitvah za Samostojno pod to le
izdajalsko pretvezo: „Kdor glasuje za Ljudsko stran-
ko je za Srbe, kdor je za Samostojno, glasuje za
Nemško Avstrijo.“ Faktično so v obmejnih občinah
na črti od Radgone do Čmureka hodili najhujši Nem-
ci in nemškutarji agitirali od hiše do hiše, od volilec
do volilec za Samostojno, ki je za Nemško Avstrijo.
Imamo priče na razpolago za ta izdajalski čin Sa-
mostojne. Gršega in podležega sredstva si Mermol-
jevci niso mogli iznači!

Konstituantna. Tretjina poslancev, ki bo v u-
stavotvorni skupščini navzoča, bo imela odločati z na-
vado večino, kakor je odbor za pripravo provizor-
nega poslovnika to sklenil. Samo za načelne sklepe
in za končno odobritev ustave je potrebna prisotnost
enega poslanca čez polovico članov konstituantne.
Predsedovali bodo v konstituantni poleg predsednika
še tri podpredsedniki in 9 tajnikov. Dnevni-
stavec bo znašala 120 dinarjev. Funkcijske doklade
dobivajo: predsednik (2000 din.), podpredsedniki 1200
in tajniki po 600 dinarjev. Otvoril bo konstituantno v
imenu vlade minister za ustavotvorno skupščino.

Dnevne vesti.

Prihodnja številka „Straže“ izostane radi pra-
znika, ki pade na sredo.

Pritožbe o goljufijah, ki so jih počenjali pri vo-
litvah naši politični nasprotniki, o krivicah, ki so se
godile naši stranki in posameznim volilem na voli-
ših, naj pošljejo naši zaupniki z dokazili vred takoj
na podpisano tajništvo. Posebno prosimo vse zaupni-
ke, da nam poročajo, koliko naših volilcev na posa-
meznih voliških ni prišlo na vrsto, kako daleč so i-
meti volilec iz posameznih krajev na volišče, o nasi-
ni agitaciji nasprotnikov, o lažeh, ki so jih trosili o
naši stranki itd. Posebno nam javite imena nasprot-
nih agitatorjev, ki so agitirali na meji, da je Samo-
stojna za Nemško Avstrijo in da je „Virstvena“ za
Madžarsko. Za vsak slučaj navedite priče. Napra-
vite s pričami zapisnik. Ves ta material nam pošljite
z obratno pošto v priporočenih pismih. — Tajni-
stvo Slov. ljudske stranke v Mariboru, Cirilova tis-
karna.

Resnica glede apačke kotline. LDU. Ljubljana,
3. decembra. Dunajski korespondenčni urad je obja-
vil vest, da je dospela iz Pariza odločitev poslaniš-
ke konference, ki določa, da se mora mejna črta, ka-
kero tvori tok kake vode, izpremeniti po sporazum-
nem sklepu razmejitvene komisije. Ako pa do takega

sklepa ne bi prišlo, je razmejitvena komisija poobla-
ščena pripraviti dogovor, po katerem bi se zaščitili
gospodarski interesi obmejnega prebivalstva, priza-
detega po določitvi meje. Komisija ima torej brezdvom-
no pravico, da se bavi tudi z vprašanjem pripadno-
sti apačke kotline. K tej vesti pripominja LDU: Vest
dunajskega korespondenčnega urada, ki je prešla tu-
di v naše liste, nikakor ni točna. Odločitev poslaniš-
ke konference v Parizu, ki je dospela v vprašanju
reke Mure kot meje, se drži popolnoma natančno be-
sedila senžermenske mirovne pogodbe in ugotavlja,
da se ima smatrati za mejo med Jugoslavijo in Nem-
ško Avstrijo sredina toka reke Mure ter se mora ta
meja izpremeniti le, ako bi se s tem strinjali obe pri-
zadeji državi. Ker pa je ravno naša država zahteva-
ta ugotovitev, da velja kot meja reka Mura, je jasno,
da je s tem tudi že odločeno, da pripade apačka ko-
tina definitivno nam in da torej o kaki izpremenbi
te državne meje ne more biti govora. Vest dunajske-
ga korespondenčnega urada je treba v tem smislu
popraviti, ker bi utegnili izzvati neugodne posledice
za prebivalstvo apačke kotline s tem, da bi ga zave-
dlo do popolnoma neosnovane nade, da je še vedno
dana možnost spojitve tega ozemlja z Nemško Avstrijo.
Kar se pa tiče zaščite gospodarskih interesov pre-
bivalstva v apački kotlini, more razmejitvena komisi-
ja posredovati in staviti obema interesiranimi drža-
vama potrebne predloge v došega sporazuma, ako bi
se ta neposredno med njima ne mogel doseči.

Razmejitvena komisija, ki je bila zaposlena z
določevanjem mej med našo državo iz Bolgarijo,
je radi mraza in slabega vremena prekinila svo-
je delo. Delovanje komisije se je prekinilo s 1.
decembrom in se povrnejo vsi častniki, vojaštvo
in živina, ki so bili zaposleni pri tej komisiji v
svoje stalne garnizije. Jugoslovansko-bolgarska
razmejitvena komisija bo zopet nadaljevala svoje
delo začeti s 1. aprilom 1921.

Kanonik Anton Kržič. Dne 3. t. m. je v Lju-
bljani umrl prezasluzni slovenski pisatelj in častni
kanonik ljubljanske škofije Anton Kržič, star komaj
52 let. Rajni je bil eden najplodovitejših mladinskih
pisateljev in si je tudi kot ljudski pisatelj stekel za
naš narod neizmernih zaslug. Komu nista znana pre-
lepo urejena naša mladinska lista „Vrtec“ in „Angel-
ček“! Malo je v Sloveniji mož, ki bi si bili na polju
slovenskega slovstva stekli toliko zaslug, kakor ravn-
o blagopokojni kanonik Anton Kržič, kojega ime bo
v zgodovini našega slovstva zapisano z zlatimi čr-
kami.

imenovanje. G. dr. Zorjan Jošt je imenovan
od zdravstvenega odseka deželne vlade za se-
kundarija na javni bolnici v Celju.

Tihotapstvo na Koroškem in uradno poročilo.
Svojčas je naše časopisje veliko pisalo o tiho-
tapstvu za slovenske Korošce določenih živil v
B cono. Na tozadevno ovadbo je odposlal Beo-
grad na Koroško posebno komisijo, da ugotovi
ta dejstva o tihotapstvu živil iz Jugoslavije v
Nemško Avstrijo. Ta komisija je končala svoj
posel, se vrnila v Beograd in predložila finanč-
nemu ministru Stojanoviću svoje uradno poročilo.
Komisija je ugotovila, da so se načrtoma izva-
žale velike množine za slovenske Korošce do-
ločenih živil brez carine in brez zasiguranja va-
lute v Nemško Avstrijo. To tihotapstvo z živili
nas je oškodovalo za posest Koroške, za carino
in živila. Ker se je odigravalo to tihotapstvo
brez zacarinjenja, se ne da ugotoviti, koliko da
je bilo iztihotapljenega. Približno cenijo ta tiho-
tapski izvoz na 600 vagonov. Čudno pa se nam
dozdeva dejstvo, da nam naša vlada noče obelo-
daniti imen tihotapev, na katerih kožo bi lahko
vsa jugoslovanska javnost beležila izgubo Ko-
roške. Ker ne upajo na dan z imeni, bodo v to
izdajalsko gnusno afero zapletece kake višje
osebe iz vladnih krogov. Ni čuda, da smo pri
kar vagonomskem efijaltstvu izgubili celo Koroško.

Špičnik — Sv. Jurij na Pesnici. Nas špični-
čane so k volitvam mesto v domačo faro svečinsko
petisnili v Šentjur, samo da bi nas manj prišlo. Na
volišču smo poleg našega domačega, modrega, samo-
stojno dišečega župana našli kot zastopnika liste sa-
mestoinih vrednega Paskolovega tovariša, nekdašnj-
njega šentjurskega rihtarja Wratschka; kot njegov
namestnik pa je slonel zraven sloviti Schautzer, ki
pa baje niti volilne pravice ni imel, ker z Wratsch-
kom vred še zanesljivo pričakuje, da se bo nas tukaj
vseh še usmilil Tajčestereih, pa nas pobasal v svojo
malho. Šentjurski učitelj pa si je v krčmi pri mesar-
ju postavil svoj agitacijski šotor za samostojnost, pa
je svoji izbrani družbi take govoril, da smo strmeli,
da je vzgojitelj mladine zmožen tolike surovosti in
brezbožnosti.

Samostojna surovost. Somišljenik nam poroča
od Sv. Jurija na Pesnici, da so po tamošnjem volil-
nem shodu dr. Jankoviča nekateri samostojni kriča-
či na nesramen in surov način napadali in psovali
našega daleč znanega vzor moža župana Galundra
od Sv. Križa, mu grozili, ter je malo manjkalo, da
ga niso dejansko napadli — čeprav na shodu še go-
voril ni razen par besed, ki jih je ob sklepu na neko
pojasnilo mirno povedal. Odlikovali so se pri tem ba-
je posebno neki Gašpi in Sikerji.

Sprememba voznega reda na progi Maribor—

Dravograd. Od nedelje dne 5. decembra dalje izosta-
neta nedeljska vlaka št. 416 in 417 na progi Mari-
bor—Dravograd-Meža.

Napad na avtomobil št. 523. Nedavno smo
pisali o napadu, ki je vznemirjal prebivalstvo občin,
ležečih v bližini takozvanega „črnega lesa“ na okraj
ni cesti med Sv. Lenartom in Mariborom. Ker smo
dobili uradno informacijo, popravljamo v toliko, da
opisani napad niso izvršili člani kake roparske tolpe,
temveč je neka neznana moška oseba vrgla kamen v
mimoletelci avtomobil in s tem ranila v avtomobilu se
nahajajočo žensko. Vse govorice, ki se širijo toozirno,
so torej neosnovane. Neznanca zasleduje žandarmeri-
ja.

Popis ljudi in živine SHS kraljevine se bo iz-
vršil v noči med 31. decembrom 1920 in 1. ja-
nuarjem 1921. Z ljudstvom in živino bodo po-
pisane tudi prave, državne, občinske in druge
zgradbe. Zaključek tega popisovanja ostane prad-
na tajnost in ne bo imel na odmero davka ali
drugih bremen nikakega vpliva.

Lepa nagrada junaškemu strojevodji. Na
železniški postaji Rajhenburg bi se bila pripetila
minuli četrtek skoro velika nesreča. Brzovlak,
ki je vozil iz postaje Rajhenburg proti Zagrebu,
je zašel pri odhodu iz rajhenburske postaje na
napačni tir, na katerem je stalo več vagonov.
Z junaško spretnostjo se je posrečilo strojevodji
in kurjaču, da sta ustavila vlak in preprečila
katastrofo. Po srečno preprečeni nezgodi je na-
bral znani naš general Plivelč od razmejitvene
komisije, ki je bil med potniki tega brzovlaka,
za oba junaka na stroju od sopotnikov: 2150
dinarjev, 4873 avstrijskih in 410 čehoslovaških
kron.

Ljutomer. Dne 2. decembra je v starosti 65
let umrla gospa Ana Robič, soproga našega
mnogozaslaznega šolskega ravnatelja. Blago-
pokojnici svetila večna luč, preostalim pa naše
sožalje.

Zveza narodov. Na seji zveze narodov v Zene-
vi v Sviči dne 30. novembra t. l. je bil soglasno spre-
jet poslovnik te zveze. Neodvisna in samostojna ali
suverena oblast zveze narodov je skupščina zveze
narodov. Permanentna oblast je svet zveze narodov.
njegova izvršujoča organizacija je pa generalno taj-
ništvo. Določeno je, da se mora sklicati zborovanje
zveze narodov redno vsako leto na prvi ponedeljek v
meseecu septembru v mestu Zenevi v Sviči. Na zaht-
eto večine članov zveze narodov se pa zborovanja
tudi lahko skličejo na kraj, ki ga večina označi. Ve-
ljavni uradni jezik je angleščina in francoščina ter
španski jezik. Vsakemu delegatu je dovoljeno, da go-
vori v svojem jeziku, toda skrbeti mora sam za to, da
se njegov govor prevede v enega gori imenovanih je-
zikov. Kakor se poroča iz Zeneve, je tudi Avstrija
sprejeta v zvezo narodov.

Bogoslovni vestnik. Vsled zaprek v tiskarni
se je tisk nekoliko zakasnil, vendar bo list sredi
decembra že dotiskan. Opozarjamo zopet, da se
list ne bo pošiljal na ogled, ampak samo naroč-
nikom, ki naprej plačajo naročnino (50 K) ali
pa se na dopisnici prigrasijo kot naročniki. —
Bogoslovna akademija v Ljubljani.

Planinski koledar je izšel v zelo lični in pri-
kupljivi obliki. Vsebuje najnovejše kolkovne lestnice,
kolke za račune in stalne kolkovine ter najvažnejše
pošne določbe. Razprodajo koledarja sta prevzeli iz
prijaznosti trgovina Cirilove tiskarne, Koroška cesta,
ter trgovina Baloh in Rosina, Grajski trg v Maribo-
ru. Cena ličnemu koledarju, ki je trdo vezan, s plat-
nenim hrbtom, znaša 20 K komad. Prebitek se bo
porabil za povečanje koče na Korošici pod Ojstrico.
Kot zelo primerno božično darilo koledarček toplo pri-
poročamo!

Iz Maribora.

Koncert Glasbene Matice v Mariboru. Glasbe-
na Matica v Mariboru priredi v soboto, dne 11. dec.
t. l. v Götzovi koncertni dvorani v proslavo našega
nesmrtnega skladatelja Antona Foersterja veleznani-
m koncert z izključno Foersterjevimi skladbami, kot
„Samo“, „Pobratimija“, „Povejte ve planine“, „Ljubi-
ca“, „Ave Maria“ ter celo vrsto drugih narodnih pe-
smi. Ze kot vseučiliščnik je naš glavni skladatelj o-
belodanil celo vrsto skladb, med drugimi štiri krasne
samospelve. Skladatelj Foerster bo dne 20. decembra
t. l. obhajal 83letnico svoje starosti. Svoja pokojna le-
ta uživa pri svojem sinu, sodnemu svetniku dr. Vl.
Foersterju v Novem mestu. Neumrjoča slava našemu
dnevnemu skladatelju za vse večne čase!

Poslovalnica okrajne bolniške blagajne ljub-
ljanske v Mariboru poziva tem potom vse prostovolj-
ne in prostovoljno-nadaljujoče člane, da se v svrhu
novega priglasi z ozirom na uredbo ministrstva za
socijalno politiko z dne 11. 10. t. l. št. 407 o bolniš-
kem zavarovanju zgledajo osebno do 20. t. m. v urad-
nih prostorih, Rotovski trg št. 3. Vsem tistim članom
omenjenih kategorij, ki do 20. t. m. ne bodo na novo
priglašeni v bolniško zavarovanje, ugasne po tem ro-
ka njih članstvo.

Hola-ho!

I. umetniška razstava v Mariboru.

Kakor se razveseli verna duša rešitve iz teme in sanje, ko jo pokliče glas Gospodov k izviru luči in radosti, tako so vztrepetala naša srca, ko smo začeli veselo oznanjati, da se odpre v Mariboru umetniška razstava.

V predvojnem času so se vršile v kulturnih cenah redno take razstave; tedaj smo bili takorekoč krhki pijani. A vojna in njene posledice so nas tudi duševno izstradale ter nas naučile prav ceniti vrednost in potrebo dušne hrane, ki nam jo nudi umetnik s svojo čarobno roko. Naši umetniki, razkropljeni in izgubljeni, se zopet zbirajo ter se vračajo k svojemu delu. Pred vsem pa stopa na dan mladina, ki hoče s svojimi deli pokazati, da je vojna s svojimi grozotami ni strla, da se zopet dviga potlačena duša, hrepenenja po popolnosti in lepoti.

Umetnostne razstave so vsakemu narodu nujna kulturna potreba. Pred vsem dobre umetnike same k vztrajnejšemu delu in plemenitemu tekmovanju. Istovremno pa vzbudi razstava tudi med občinstvom zanimanje za umetnost. Čim večje in splošnejše pa je tako zanimanje, tem bolj se širi med narod duševna zrelost in popolnost. Čim bolj pa je narod dostopen umetniškemu razumevanju, tem plemenitejši postaja. Srce in duša blažena, je umetnost preimeno vzgojno sredstvo vsemu človeštvu, ker govori vsem razumljiv jezik, ogreva vsa srca in povzdiguje duše nad posvetno vsakdanjost, vzbujajoč v njih hrepenenje po lepoti. Najizdatnejši način pa, s katerim se občinstvo

umetniško izpopolnjuje in vzgaja, so pred vsem take razstave.

Cudni so današnji časi in ničesar dobrega nam ne obetajo! Kakor da bi bilo zamrlo v človeških srcih vse, kar je blagega in plemenitega, hlepi vse samo po telesnem uživanju, po razkošju in bogastvu. Toda tisočera so sredstva, s katerimi vabi Gospod zapeljana in izgubljena srca k sebi. Tako je tudi umetnost njegova zvesta poslanka, ki nas drami, vabi in kliče. Njen klic pa ne sme biti glas vpijočega v puščavi! Sledimo ji z voljnimi koraki, vstopimo radostno v njeno svetlobo, da se očistijo naše duše, da pogledamo v zrcalo božje ter se vrnemo prerajeni in oživljeni.

Vsak narod je poklican, da sodeluje po svojih zmožnostih in močeh pri zidanju ogromne stavbe vseobčnega napredka in kulture v velikanski človeški družini. S ponosom smemo reči, da smo Jugoslovani že doslej in celo v neugodnih razmerah pokazali na marsikaterem polju lepe uspehe. Ali vendar je Zalosna resnica, da je bila ravno umetnost pri nas uboga pastorka, zapostavljena in malo vpoštovana, ker nismo hoteli vedeti, da je nepopolna in enostranska vsaka kultura, če je ne izpopolnjuje umetnost! Od slej mora biti drugače! Pri drugih narodih trosijo države in bogati mecenji milijone za njeno povzdigo. Tudi pri nas ne sme več vladati ozkoscenost in malomarnost v tem oziru; zato odprite roke in srce vsi, ki želite res dobro svojemu narodu!

Dne 8. t. m. se torej odpre razstava ki pokaže, da še žive med nami ljudje, ki imajo pred očmi viso

ki smoter. Naša dolžnost je, da jim pokažemo svoje simpatije in jim nudimo vsestransko podporo pri njihovi plemenitih stremljenjih. S številnim obiskom razstave pokažemo, da med nami vendar še ni umrl ves idealizem, da smo voljni in zmožni ceniti kulturni napredek in delati zanj po svojih močeh. Spomnimo se in pomislimo, kako je v tem oziru pri naših sosedi Nemci in Italijani, da niti ne omenjam drugih narodov. Naša brezbržnost in malomarnost za take prireditve bi ne pokazala le naše duševne inferiornosti, ampak bi tudi zelo nepovoljno vplivala posebno na mladi umetniški naraščaj. Kako naj se to mladenič svojega dela z navdušenjem, čemu naj žrtvuje svoje moči lepi umetnosti, ako ne najde pri občinstvu zanimanja, kamoli moralne in gmojne podpore! Posledica temu mora biti, da se marsikateri talent izgubi, drugi pa si poiščejo v tujini, česar jim domovina ne da, ne ker ne more, marveč ker ne zna ceniti njih dela ter jih ne razume. Zato je v prošlosti toliko naših mož bogatilo tujo kulturo, ali pa so talenti umirali v domovini prezirani in zapušteni, v tem ko smo stali revni in nepoznani praznih rok tam, kjer se ocenjuje duševno delo narodov. Ali naj se tudi v bodoče ponavlja ta del naše žalostne zgodovine?

Otresli smo se verig politične sužnosti in hlapčevanja. Čas je, da se otresemo tudi duševne otroposti in letargije, da odpremo svoja srca in stopimo v svetlobo umetnosti, zavedajoč se, da pripomoremo s svojim zanimanjem tudi mi graditi narodu stavbo boljše in srečnejše bodočnosti.

Razna

Plemenska kobila

Črna, 5 let stara, se mnenja na tržnjo kupa. Ribiška ulica 9, Maribor. 970

URE

vsake vrste se sprejmejo v popravilo. Zaloge v srebro in zlato. Cene zmerno. Postrežba točna.

IAN IGNAČ, MARIBOR
BRANJE TRG v gradu (Slobo).

Proda se

Hiša v Mariboru

5 minut od Glavnega trga, z vrhom in s svinjskimi hlevi, se zamenja na gozd, ali kako godno posest ve. V hišo se takoj lahko naseli. Označeno se bo samo za resno posredstvo. Ponudbe pod naslov "Hiša v Mariboru" na upravnishro lista. 912

Popolen gostilniški inventar

zelo dobro ohranjen, se zaradi opustitve gostilne **takoj** proda. Tamkaj je tudi zelo po ceni na prodaj devet popolnih okenjskih okvirjev. Vpraša se v upravnishro lista. 961

Cevlje,

dokolenice (gamaše) perilo

obleke

tržne torbice

potov. košare,

vrvji ter razno galanterijsko blago kupite

najceneje

pri trvdki

Jakob Lah, Maribor

Glavni trg 2.

NAZNANILO!

Naznanjam sl. občinstvu, da sem otvoril v nedeljo, dne 5. t. m. novourejeno gostilno Tschelligi na

Glavnem trgu 8 v Mariboru

Za obilen obisk se priporoča

Štefan in Marija Zaklan.

Koruzoinoves

cele vagone, kakor tudi manjše količine nudi po dnevnih cenah

Anton Tonejc in drug Maribor

Dražbeni oklic.

Dne 20. decembra 1920, ob 9. uri bo pri tem sodišču v sobi št. 27 dražba nastopnih nepremičnin: vlož. št. 277 davčne občine zerkovske, sestojeci iz parcele št. 504 (njiva) in št. 505 (gozd). Cenilna vrednost njive 25.464 K in gozda 5.899 K, skupaj 31.565 K. Najmanjši ponudnik 20.908 K 66 vin. Pod najmanjšim ponudkom se ne bo prodajalo.

Okrajno sodišče v Mariboru,

oddel. IV., dne 15. novembra 1920. 964

Svoji k svojim!

Naznanja sl. občinstvu da sem preselil moje me nufakturno trgovino iz Tkalske ul. 6 v Slovensko ul. 12 (Vogel Gosposke ulice).

Če želite dobro in po ceni blage za obleke, po meri sukno, platno, perilo, nogavice itd. obiščite

Miroslava NABEROJ

MARIBOR, Slovenska ulica 12. Direkten uvoz! 962 Tovarniške cene!

ZADRUŽNA BANKA

CENTRALA: SPLIT

PODRUŽNICE: MARIBOR, ZAGREB, NOVI SAD

Afilijacije: Zadruga banka Reka, Zadruga štedionica Trst

OSNOVNA GLAVNICA 50 milj. K

Bankovni oddelek:

Bavi se z vsemi bančnimi posli. Obavlja izpačila na vsa tuzemska in inozemska tržišča pod najugodnejšimi pogoji.

Blagovni oddelek:

Kupuje in prodaja na veliko vse domače in prekomorske proizvode.

Menjačnica:

Kupuje in prodaja tuje valute, devize in čeke ter vseh vrst domačih in tujih papirjev.

Vloge

Sprejema denar na vložni žiro in tekoče račune ter jih obrestuje pod najboljšimi pogoji.

Podružnica Maribor

Gosposka ulica 20 (Pirchanova hiša)

prične s poslovanjem dne 1. decembra 1920.

ZA ZIMO!

se dobi raznovrstno manufakturno blago v največji izbiri v

VELETRGOVINI MANUEAKTURNEGA BLAGA

Karela WORSCHÉ, Maribor

GOSPOSKA ULICA.

Zajamčeno dobro blago! ... Najnižje cene!

Postrežba točna! 929

Inserirajte v „Straži“!

Prodaja lesa.

DESKE in stavbeni les

(Od tribun Sokolskih in Orlovskih slavnostij).

Na športnem prostoru Tezno

se vrši na licu mesta v petek, dne 10., soboto, dne 11. in ponedeljek, dne 13. decembra zjutraj od 8. ure naprej.

Predprijave sprejema „Drava“, Aleksandrova c. 51 Maribor. 982

IVAN KRAVOS, MARIBOR

Trgovina in zaloga: Sedlarski, jermenski, šolarstvo delavnice: Aleksandrova c. 13. ski in torbarski iz- Koroška cesta št. 17. deli. Različne opreme za konje, torbice za potova je, nahrbaiki, dokolenice (gamaše) iz usnja itd. kakor tudi vse v to stroko spada oče pritokline. — — — Niklasti okovi (garniture) za vprege

GOVILNI JERVENI za stroje iz la usaja v raznih širinah v zalog. Š valni in vezni jermeni. Postrežba točna in solidna.